

Антон Павлович Чехов

Писмо до учения съсед

Село Блините-Издени

Скъпи Съседко, Максим... (бащиното ви име съм забравил, извенете ме великодушно!) Извенете ме и простете на мен, дъртото старче и нелепа душа човешка, че се осмелявам да Ви тревожа с жалкия си писмен брътвеж. Ето че изтече вече цяла година, откакто Вие благоволихте да заживеете в нашата част на света в съседство с мен дребното човече и аз все още не Ви познавам и Вие не познавате мен, жалкия скакалец. Та позволете скъпоценни съседко поне чрез тези старчески йероглифи да се запозная с Вас, да стисна мислено Вашата учена ръка и да Ви поздравя с пристигането Ви от Санкт-Петербург в нашия недостоен материк, населен със селянци и прост народ т. е. с плебейски елемент. Отдавна търсех случай да се запозная с Вас, жадувах го, защото науката е, тъй да се рече, наша родна майка, също както и цивилизацията, и затуй че от все сърце уважавам ония хора, чието прочуто име и звание, увенчани с ореола на популярна слава, с лаври, кимвали, ордени, ленти и атестации гърми като гръм и мълния по всички части на тоя вселенски свят, видим и невидим т. е. подлунен. Аз пламенно обичам астрономите, поетите, метафизиците, приват-доцентите, химиците и другите жреци на науката, към която Вие причислявате себе си чрез своите умни факти и отрасли в науките, т. е. продукти и плодове. Казват, че сте издали много книги през време на умственото Ви занимание с тръбички, термометри и куп чуждестранни книги с примамливи рисунки. Неотдавна се отби в моите жалки владения, в моите руини и развалини съседът ми Герасимов и с присъщия му фанатизъм руга и порицава Вашите мисли и идеи относно произхода на човека и други явления на видимия свят и се опълчваше и се пенеше срещу Вашата умствена сфера и мислителен хоризонт покрит със светила и аероглители. Не съм съгласен с Герасимов що се отнася до Вашите умствени идеи, защото живея и се храня единствено с науката, която providението е дало на рода човечески, за да изкопае из недра-та на видимия и невидим свят скъпоценни метали, металоиди и брилянти, но все пак простете, бащице, мен, едва забележимото насекомо, ако се осмеля да опровергая по старчески някои Ваши идеи относно естеството на природата. Герасимов ми съобщи, че уж сте били съчинили съчинение в което сте благоволили да изложите не твърде съществени идеи утносно хората и тяхното първородно състояние и допотопно битие. Вие сте благоволили да съчините че човекът бил произлязъл от маймунските племена на маймунките орангутанчета и т. п. Простете мен старчето, но относно този важен пункт не съм съгласен с Вас и мога да Ви възразя. Защото ако човекът, властителят на природата, най-

умното измежду дихателните същества, беше произлязъл от глупавата и невежествена маймуна той би имал опаска и див глас. Ако произхождахме от маймуните, сега щяха да ни развеждат Цигани из градовете на показ и щяхме да плащаме пари задето ни показват един на друг как танцуваме по заповед на Циганина или седим зад решетката в зверилника. И нима сме покрити целите с вълна? Нима не носим одежди, от които маймуните са лишени? Нима щяхме да обичаме и да не презираме жената, ако тя поне малко намирисваше на маймуната, която виждаме всеки вторник у Предводителя на Дворянството? Ако нашите прародители произхождаха от маймуните, нямаше да ги погребват в християнските гробища; моят праядо например Амвросий, който е живял на времето си в Полското царство е бил погребан не като маймуна, ами редом с католическия абат Йоаким Шостак, чиито бележки за умерения климат и неумерената употреба на спиртни напитки още се пази и до ден-днешен у брата ми Иван (Майора). Абат значи католически свещеник. Извенете мен неукия задето се бъркам във Вашите учени работи и ги тълкувам по моему по старчески и Ви натрапвам своите дивачески и разни там нескопосани идеи, които у учените и цивилизованите хора се помещават по-скоро в стомаха отколкото в главата. Не мога да премълча и не понасям, когато учените неправилно разсъждават в ума си и не мога да не Ви възразя. Герасимов ми съобщи, че Вие неправилно разсъждавате за луната т. е. за месеца, който ни замества слънцето в часовете на мрак и тъмнота, когато хората спят, а Вие прокарвате електричество от едно място на друго и фантазирате. Не се подигравайте на стареца, че така глупаво пиша. Вие пишете, че на луната т. е. на месеца живеят и обитават хора и племена. Това не може никога да бъде, защото ако на луната живееха хора те щяха да ни заслонят нейната магична и вълшебна светлина със своите къщи и тучни пасбища. Без дъждец хората не могат да живеят, а дъждът вали надолу към земята, а не нагоре към луната. Хората живеят на луната щяха да падат долу на земята, а това не става. Боклуците и помиите щяха да се изсипват върху нашия материк от населената луна. Могат ли хората да живеят на луната, ако тя съществува само нощем, а денем изчезва? И правителствата не могат да разрешат да се живее на луната, защото на нея по причина на далечното разстояние и на недосегаемостта ѝ хората биха могли да се укриват много лесно от тегобите. Вие малко сте сбъркали. Вие сте съчинили и сте напечатали в своето умно съчинение, както ми каза Герасимов, че уж върху най-огромнейшето светило, върху слънцето, имало черни петънца. Това е невъзможно, защото това е съвсем невъзможно. Как сте

могли да видите върху слънцето петна, ако слънцето не може да се гледа с прости човешки очи и защо са изтриявали по него петна, когато може да се мине и без тях? От какво мокро тяло са направени тези петна, щом като те не изгарят? Може би според Вас и риби живеят върху слънцето? Извенете мене заплеса жлъчен, че така глупаво се пошегувах! Ужасно съм предан на науката! Парата този двигател на деветнадесетото столетие за мен няма никаква стойност, науката я е засенчила в очите ми със своите безбрежни крила. Всяко откритие ме измъчва като гвоздейче, забито в гърба. Макар да съм невежа и старовремски помешчик, все пак аз дъргият негодник се занимавам с наука и с открития, които извършвам със собствените си ръце и изпълвам нелепата си кратунка, дивашкия си череп с мисли и с комплект от огромнейши познания. Майчицата природа е книга, която трябва да четеш и да виждаш. Аз много открития съм извършил със собствения си ум, такива открития, каквито още нито един реформатор не е изобретявал. Ще кажа без хвалба, че не съм между последните що се отнася до образование, придобита с пот на челото, а не с богатството на родителите т. е. на бащата и на майката или на опекуните, които често погубват децата си чрез богатство, разкош и шестетажни жилища с роби и електрически звънци. А ето какво е открил моят жалък ум. Аз открих, че нашата велика огнена лъчиста хламида слънцето веднъж в годината рано сутрин занимателно и живописно играе в разноцветни цветове и осъществява със своето чудно трептение игриво впечатление. Друго откритие. Защо зиме денят е къс, а нощта е дълга, а лете наопъки? Зиме денят затова е къс, че подобно на всички останали предмети видими и невидими от студа се свива и затуй, че слънцето рано захожда, а нощта от запалването на светилници и фенери се разширява, защото се стопля. После открих още, че пролетно време кучетата си хапват трева както овцете и че кафето е вредно за пълнокръвни хора, защото предизвиква в главата главозамайване, а в очите мътилка и тем подобни и прочее. Много открития съм направил и освен тези въпреки че нямам атестати и свидетелства. Елате ми на гости, скъпи съседко, ама наистина. Ще открием заедно нещо, с литература ще се позанимаваме и Вие ще ме понаучите мен, жалкичкия на разни изчисления.

Наскоро четох у един френски учен, че лъвската муцуна съвсем не прилича на човешкия лик, както мислят учините. И утносно това ще си поприказваме. Запувядайте, бъдете добър. Запувядайте още утре например. Ние сега ядем постно, но за Вас ще готвим блажно. Дъщеря ми Наташенка Ви моли да донесете някакви умни книги. Тя ми е еманципе,

всички около нея са глупаци само тя е умна. Една младеж се е навъдила, да ви кажа. Господ да ги пази! След една седмица тук ще пристигне брат ми Иван (Майор), добър човек но между нас казано, невежествен Ботуш и науките не ги тачи. Това писмо трябва да Ви достави моят иконом Трофим точно в 8 часа вечерта. Ако ли го донесе по-късно, набийте го по бузите, по професорски, няма какво да се церемони човек с това племе. Ако го достави по-късно значи се е отбивал в кръчмата проклетникът. Обичаят да се ходи на гости при съседите не е от нас измислен и няма да се затрие, та затова непременно заповядайте с машинките и с книгите. Аз и сам бих Ви дошъл на гости но съм много срамежлив и смелост не ми достига. Извенете ме негодника, за безпокойството.

Оставам с уважение към Вас унтерофицерът в оставка от царската Казашка Войска, дворянин, ваш съсед
Василий Семи-Булатов

1880

КРАЙ

© Лиляна Минкова, превод от руски

Антон Павлович Чехов
, 1880

Източник: <http://bezmonitor.com>

Сканиране: Тони

Антон П. Чехов, Разкази 1880–1886, Народна култура 1969

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/1973>]